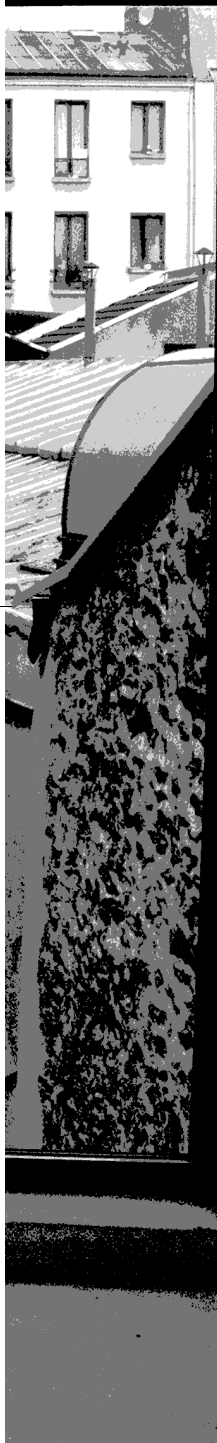

MUSIKALSKE AKTIONER

93000 PARIS. Foto Benedicta Pécseli

Af *Benedicta Pécseli*

Ni-tre og bo-bo

At komme fra postnummer-området 93000 i Paris' nordøstlige forstadsregion er bare dårligt. Det signalerer underklasse, under-skud, ingen uddannelse og arbejdsløshed. Hvem bor i 93-området? Det gør immigranter; i dag især fra Afrika og Asien, i tidligere tider fra Italien, Spanien og Portugal. Der sker en slags deportation fra alle andre forstæder omkring Paris til Seine-Saint-Denis, der er blevet til ghettoiseret elendighed. Alle har set denne elendighed på tv: En bydel gik amok i 2005 – der var afbrændte biler og natlige konfrontationer mellem unge og politi og igen i november 2007 var der såkaldt natlige uroligheder i området. Udtrykket 'neuf-trois' (ni-tre) betyder simpelthen at komme fra et fattigt og dårligt nabolag.

Men det kan sagtens være smart og trendy at bosætte sig i området. Det er alt for dyrt for de allerfleste at bosætte sig i selve Paris, så *bo-bo* – Bourgeois-Bohème (den borgerlige bohème) – erobrer først hovedgaderne ved metrostationerne i de trængte områder og siden sidegaderne. Så selv i 93000 kan man finde kontraster og konflikter mellem en økonomisk købedygtig gruppe og de økonomisk uformående. Pointen er her, at ghettoerne kun udgør et fællesskab for dem, der kigger på dem udefra. Forskelligheden mellem ghetto og omverden er ikke kun bestemt af placeringen i et økonomisk hierarki, men af forskel mellem valgmuligheder og mangel på samme.

Valgløshedens ghetto

For de dårligt stillede i 93000-området er tilhørsforholdet til ghettoen påført, og de der bor der bindes ikke sammen af religion, erhverv eller normer, men af valg-løshed. Ghettoens interne homogenitet findes kun, fordi der er en ekstern heterogenitet. Der er et 'os', der står over for et overmægtigt og utilnærmeligt 'dem'. Det er de færreste blandt den dårligt stillede del af ghettoen, der har været med metroen – en tur på ca. 20 minutter – til Paris. Den mentale afstand til storbyens centrum er lige så stor som den fra by til land eller omvendt.

Tilsvarende kommer de, der bor inden for ringmotorvejen, kaldet La Periferique, sjældent til de nordøstlige forstæder. En påtænkt udflytning af institutter for samfundsvidenskaber og humaniora, der er fordelt på tre adresser ligger i Latinerkvarteret blandt boghandlere, cafeer, tøjbutikker og grønne oaser, til Aubervilliers (93300) har vakt ramaskrig. Oprindeligt var udflytningen planlagt til 2010-12, men man har nu forceret udflytningen til at ske om et år. En af begrundelserne har været, at sociologien hører hjemme i de kvarterer, hvor de samfundsmæssige spændinger er størst. For at forskerne kan få første-håndserfaring med det de i øvrigt taler og skriver om, har argumentet lydt.

Disse institutter er kendt viden om for Annales-skolen, grundlagt af Marc Bloc og Lucien Febvre, for tænkere som mentalitetshistorikeren Philippe Aries, strukturalisten Claude Lévi-Strauss, semiotikeren Roland Barthes, psykoanalytikeren

Bedstefar, fortæl mig om metroen

Bedstefar, fortæl mig om metroen!

Du ved, min snut, først går man ned ad en lang og mørk trappe som tager os lige ned til en anden verden, en underjordisk verden
Whauw, er det rigtigt? Og hvad så?

Koret:

Det er en verden fuld af folk som rejser fra by til by. Unge folk, gamle, meget rige, fattige, store, små, sorte, hvide. Så du kan se at det er en særlig verden, en hellig verden, universel, generøs, en far til hele verden.

Whauw, er det rigtigt? Og hvad så?

På perronerne er der store reklamer så vi dykker i Middelhavet, Sortehavet, Stillehavet. Vi dykker ned i stormagasinerne magi: Gaver, smykker, parfumer, Julemanden, chokolade.

Whauw, er det rigtigt? Og hvad så?

Og så – når vi kommer tilbage igen – ryster grunden under vores fødder, så ankommer en lang slange med skinnende øjne. Den har mange munde, som åbner og lukker på én gang med en lille hyletone.

Den sluger os. Vi er oppe, vi er nede, kaos. Som en raket sender den os til den næste station hvor min nye nabo forlader mig for at feste og andre kommer ind for at synge.

Whauw, er det rigtigt? Og hvad så?

Og så, min ven, god rejse til dig!

Foto Willy Vainqueur

Jacques Lacan, Jacques Derrida som dekonstruerede filosofien, François Furet som fornyede synet på den franske revolution og Pierre Bourdieu som ikke mindst fik vendt sociologien mod et nyt ståsted for social kritik.

Studerende, lærere og professorer klager over beslutningen; de vil ikke 'banlieuseres' (forstadsgøres). Argumenterne lyder: Der er ingen træer, cafeer eller liv i Aubervilliers. Hvorfor skal universitetet flytte til et område, som beboerne ønsker sig væk fra? De unge fra området flyttede i dette efterår deres bandeslagsmål til Paris, hvor de har nemmere ved at gemme sig for politiet og ved at flygte via metroen, så hvorfor henvise forskerne til forstaden, når det de skal studere er kommet til centrale områder i Paris? Og til sidst nævnes det, at når institutterne ligger i Paris' centrum, er det muligt for husmødre, vagabonder, hjemløse og andre at gå til forelæsningsningerne (hvilket nogle faktisk benytter sig af, red.). De kan umuligt tage til Aubervilliers, hvis der kommer en ny fortolkning af Martin Heidegger.

Argumenterne suppleres af anklager: Vil Paris gøre sig fri af videnskaber med tradition for socialkritik? Er det et spørgsmål om at marginalisere de stemmer, der taler den 'offentlige magt' imod?

Viceborgmesteren i Aubervilliers svarede i et offentligt brev, at samfundsvidenskaberne var velkomne til at komme, og i stedet for cafeer og tøjbutikker kunne man byde på Front Populaire-pladsen (Front Populaire var en koalition mellem venstrefløjsgupperinger i slutningen af 1930'erne).

Andre igen mener, at udflytningen vil være en hjælp for den franske præsident, Nicolas Sarkozy, der i efteråret 2005 udtrykte ønske om at få gjort rent i forstæderne med en højtryksspuler. Han blev i samme forbindelse berømt – måske snarere berygtet – for at kalde de unge i området for *racaille*, på dansk udskud, krapyl, rak eller pøbel.

Nicher og kreativitet i de trængte forstæder

Specielt i træ- og caféløse forstadskommuner til Paris gør det sig gældende, at de

sociale og kulturelle foreninger, der har virket for fred i nøråderne, er blevet udsultet. Der er dog en solstrålehistorie, som det følgende skal handle om. Det er et 18 år gammelt projekt, der er blevet en fast institution og som har givet stemme til dem uden autoritet: Børnene.

Det er lykkedes at destabilisere de faste og gamle dialogformer ved at fordele dem på ny. Man har koblet en kulturel aktivitet med børnenes sociale kapital med udgangspunkt i det lokale sted. Hvis kultur handler om at danne medborgere, så har de børn, der har deltaget i projektet, lært ny adfærd og oplevet samhörighed. Det kan kaldes identitet, nye former for tilhørsforhold eller livskvalitet. Børnene er blevet involveret i en verden af andre dimensioner end den verden, de finder imellem beboelsesblokkene; med andre normer, mål og idealer. Projektets aktiviteter fik navnet Musikalske Aktioner (*Actions Musicales*). Dette navn understøtter ideen om, at det ikke primært drejer sig om et socialt projekt, men om at tage udgangspunkt i børnenes hverdag, deres nysgerrighed og at koble denne på en allerede etableret professionel, kommerciel verden. En verden, der i mange sammenhænge bliver forbundet med storby, sociale bevægelser og kreativitet: Nemlig jazzen, der også historisk set trives i Paris.

Jazz i ghettoområdet 93000

I de sidste 24 år har en forårsjazzfestival fået folk fra Paris – postnummer-område 75000 – til at tage til forstæderne. Det er *Banlieues Bleues* (de blå forstæder). Navnet hentyder måske til landsholdet i fodbold, der kaldes Les Bleus; måske er navnet blot blevet sådan, fordi det lyder rart at sige. Festivalen samler 13 byer – med hvert deres rådhus – imellem Pantin og Roissy (hvor Charles de Gaulle-lufthavnen ligger) i netop 93000-området. Under festivalen, der varer fire uger, sættes der scener op i hver af de tretten byer, og der spilles dagligt en koncert.

Banlieues Bleues anerkendes som en af Frankrigs største og bedste jazzfestivaler, og der er immervæk mange hundrede at vælge imellem.

Jazz

Metroen er langt nede i jorden og i den metro
Er der en masse folk som går rundt

På station Riquet
Tændes menneskene som ild med gnister
Der forvandler sig til en regnbue, der i tunnelen

Station Péletier får mig til at tænke på doktor Peletier,
Jeg hører skovle (pelle på fransk) under Péletier
Som en skovl der vender sandet.

I linie 7 ser jeg mennesker som stiger på og andre
som stiger af for at lade andre stige på, mænd og
kvinder
Som stiger på ved station Madelaine for at spise
madeleine-kaager, mummmmm
Selv musikere som fjerner sorg så smilene kan komme
frem

Som i enhver metro ser jeg mennesker fra alle lande
og fra alle byer
Ja, selv turister, skuespillere, stjerner, mennesker som
taler alle slags sprog.

På station Pyramide som dem i Egypten ser jeg en
sigøjner-konge
På Stalingrad ser jeg Beograd
Og når jeg er på perronen ser jeg folk som sover
Andre som leger med deres play-station
Andre som dufter til parfumeflasken
Andre som læser i deres blade
Andre som lytter til deres mp3

Ring, ring, ring, telefonen ringer
Der er forretningsmænd og -kvinder
Kvinder med deres babyer, rakkerpak (racaille), rappe-
re, pushere, sangere, klovne, kontrollører, sælgere ...

På linie 14 er der ingen togfører
Men på station Poissonnière er der fisk (poissons) med
problemer

Kor:
Og mig, jeg er her
En pige som skriger højt
En pige som smækker med døre
En pige som ser mennesker gå i cirkler
Som små små små små marionetdukker

Foto Willy Vainqueur

Direktøren for Banlieues Bleues, Xavier Lemettre, der har været tilknyttet festivalen i 20 år fortalte om følgende iagttagelse: For mange år siden, da festivalen endnu var ung, lagde vi efter nogen tid mærke til, hvordan børnene sneg sig ind til koncerterne uden om billettrørerne og i det hele taget var meget nysgerrige og hjælpsomme ved sceneopsætninger mm. Så for 18 år siden startede vi så med stor bæven et kulturelt og socialt initiativ med offentlig støtte, hvis idé var at samle børn i alderen 10 til 18 år fra skoler og musikskoler i regionen. Ud over at tilbyde børnene at lære at spille jazz, havde vi også det mål at blande børnene fra de involverede 13 byer for at opnå en større åbenhed børnene imellem; noget som regionen manglede, idet der ofte forekom kampe børne-bander imellem. Det mest grusomme eksempel er den forfærdelige historie om en dreng, der blev banket til krøbling ved et busstoppested, blot fordi han kom fra en nabo-by.

I programmet *La Dynamo de Banlieues Bleues* skal børnene øve med lokale professionelle musikere, så de er parate til det STORE møde med en berømt og udenlandsk musiker. Projektet involverer op til 100 børn i den nævnte alder. Et år havde vi et menneskeligt bebop-kor på 70 børn, der nynnede den samme

rytme en hel time igennem. Det er hårdt at synge umba-umba i en time, tilføjede Lemettre – til dem, der ikke har prøvet det.

Til at begynde med var Xavier Lemettre uden tro på projektet. Musikerne syntes ikke at resultatet stod mål med indsatsen, men over tid begyndte man at få greb om tingene og få fornemmelse for børnenes motivation og interesserer. Og ikke mindst fik man skaffet penge til projektet, som igen gjorde det muligt at hyre tre ansatte alene til at tage vare på opgaverne i forhold til inddragelse af børnene.

I foråret 2007 var det den amerikanske musiker Roy Nathanson, saxofonist og komponist, der stod for arrangementet 'Song Stories'. Han bad børnene skrive digte over temaet 'subway', hvilket var et meget interessant emne, eftersom de færreste børn har prøvet at rejse med metro eller endsige været i Paris, der ligger de nævnte blot 20 minutter væk med undergrundstoget. Efterfølgende skrev Nathanson musik til børnenes digte og ved opfø-

Foto Willy Vainqueur

relsen af kompositionerne læste hvert barn sit digt op for det store publikum. Digtene er udkommet i bogform, men ikke blot kan børnene nu kalde sig digtere. De er også blevet journalister og bladredaktører, idet de er ansvarlige for magasinet *Secteur Jazz* som indeholder interviews med musikere samt fotoreportager fra koncerterne og dertil hørende øvning.

Før sin død nåede François Mitterrand at bevilge støtte til opførelse af et nyt kulturhus til Banlieues Bleues i byen Pantin rundt (93500) om hjørnet til metrostationen af samme navn. Det ligger nu som en integreret del af en gammel fabrik, der forestod genbrug af juteposer og som lukkede for 15 år siden. Huset blev omsider færdigt i 2006 og er karakteriseret ved skæve vinkler og bratte møder mellem jutefabrikkens skelet og den ny bygning. Det nye kompleks rummer et glasoverdækket areal med café. Dertil kommer en meget fleksibel koncertsal, hvor scenen kan placeres vilkårligt og til små såvel som store besætninger. Der er mange øverum og

masser af plads til administrationen. Desværre har bevillingerne ikke kunnet dække indkøb af lydudstyr, og ude-arealerne ligner hvad det er: En kedelig baghave uden beplantning og med masser af ukrudt. Driften af komplekset er der ikke fundet fast bevilling til, så ledelsens arbejde går også med at skrive ansøgninger.

Tanken er dog ikke at Banlieues Bleues skal blive bofast. Den gamle nomadetilværelse skal fortsætte, så det er hele området fra Pantin og til lufthavnen i Roissy, der får tilført jazzvitaminer og – kalorier.

Billetprisen til koncerterne i kulturhuset La Dynamo ligger lavt, nemlig i lejet €12-16, hvor jazzkoncerterne normalt har billetpriser på €50-100. Så det er ikke kun de bo-bo'erne der har råd til at komme, men også børnenes familier, slægtninge og venner.

Hvordan kan det lade sig gøre at lave *Action Musicales* med børn? Svaret fra medarbejderne bag Banlieues Bleues lyder: Jazzmusikere er mere åbne og kreative i deres tilgang til al form for kommunikation. De skal ikke bevise deres værd, de kender det og hviler i sig selv. Og så skal man huske at have masser af frugt og læskedrikke til børnene undervejs.

Se www.banlieuesbleues.org